

TOOLS BIJ AANBEVELING

2 ZORG VOOR EEN PROCES VAN UITVOEREN, MONITOREN, BIJSTELLEN EN BORGEN

De leidraad 'Werken aan onderwijsverbetering' ondersteunt scholen in het primair onderwijs om zich tot lerende organisatie te ontwikkelen. De leidraad is opgebouwd uit zes aanbevelingen.

In deze bijlage staan concrete tools uitgewerkt die horen bij de tweede aanbeveling. Met de tools kun je als schoolleider, leerkracht of team het verbeterplan uitvoeren, monitoren, bijstellen en borgen. Ook staan in een van de tools dilemma's beschreven waar schoolleiders tegenaan kunnen lopen en tips om daarmee om te gaan.

AANBEVELING 2 ZORG VOOR EEN PROCES VAN UITVOEREN, MONITOREN, BIJSTELLEN EN BORGEN

Tool 1 Onderzoeksmatig werken

De leeromgeving 'Onderzoekscultuur. Evidence informed werken aan schoolontwikkeling' van het Platform Samen Onderzoeken biedt informatie en instrumenten voor onderzoeksmatig werken:

<https://onderzoekscultuur-scholen.platformsamemonderzoeken.nl>

Tool 2 Voorbeeldvragen voor de monitoring

Vragen die teamleden aan elkaar kunnen stellen:

- Lukt het om het plan uit te voeren zoals is afgesproken?
- Houdt iedereen zich aan de afspraken?
- Lukt het in de geplande tijd?
- Welke verschillen tussen leerkrachten zie je?
- Lukt het om het plan uit te voeren met de beoogde kwaliteit?
- Lukt het om het plan uit te voeren voor alle leerlingen (die het betreft)? Waaruit blijkt dat?
- Tegen welke knelpunten loop je aan?
- Wat zijn volgens jou de oorzaken daarvan? Wat zijn mogelijke oplossingen?
- Zijn de randvoorwaarden vervuld? Denk aan:
 - kennis en vaardigheden van leerkrachten (coaching, professionalisering);
 - voldoende overlegtijd en voorbereidingstijd;
 - voldoende materialen, beschikbaarheid laptops, e.d.
- Wat zie je bij leerlingen? Denk aan:
 - werkhouding en motivatie;
 - welzijn, goed in hun vel zitten;
 - kwaliteit van het werk, prestaties.

AANBEVELING 2 ZORG VOOR EEN PROCES VAN UITVOEREN, MONITOREN, BIJSTELLEN EN BORGEN

Tool 3 Tips voor borging

Vastleggen in de structuur

- Leg de nieuwe aanpak vast, bijvoorbeeld in een kwaliteitskaart. In een kwaliteitskaart neemt een onderwijsteam de aanpak en belangrijkste aandachtspunten op.
- Zet het thema van het speerpunt twee keer per jaar op de teamagenda en bespreek kort:
 - Wordt de aanpak nog steeds uitgevoerd zoals bedoeld?
 - Zijn er knelpunten ten aanzien van de uitvoering of de resultaten?

Vastleggen in personen

Beleg bijvoorbeeld het thema van het speerpunt bij een teamlid die de kwaliteit bewaakt. Dit kan de intern begeleider of de schoolleider zijn, maar ook een leerkracht met expertise op het thema.

De taken van diegene zijn:

- Bewaken dat de aanpak wordt uitgevoerd zoals bedoeld. Bijvoorbeeld door regelmatig te observeren.
- Begeleiden van (nieuwe) collega's bij het goed uitvoeren van de aanpak door hen feedback te geven en vragen te beantwoorden.
- Bijhouden van nieuwe ontwikkelingen, zoals nieuwe kennis, (ICT-) mogelijkheden en materialen.
- Evalueren of de aanpak tot de gewenste verbetering leidt.
- Bewaken van de doorgaande lijn in de school.
- Verslag uitbrengen hiervan in de teamvergadering en zo nodig een nieuwe verbetercyclus initiëren.

**AANBEVELING 2 ZORG VOOR EEN PROCES VAN UITVOEREN,
MONITOREN, BIJSTELLEN EN BORGEN**

Tool 4 Dilemma's

Als schoolleider kun je verschillende dilemma's tegenkomen tijdens het uitvoeren, monitoren en bijstellen van een verbeterplan en tijdens de borging. In onderstaande tabel staan in de linkerkolom een aantal veel voorkomende dilemma's die schoolleiders ervaren. In de rechterkolom staan tips om met de dilemma's om te gaan.

Dilemma	Tips
Leerkrachten voeren de nieuwe aanpak niet uit zoals bedoeld.	<ul style="list-style-type: none"> • Ga na of het doel en het belang ervan duidelijk is. • Ga na of de afspraken en de ruimte voor eigen keuzes duidelijk zijn. • Ga na of leerkrachten over voldoende vaardigheden beschikken. • Ga na of leerkrachten zich veilig voelen en ruimte ervaren om de nieuwe aanpak te leren. • Ga na of leerkrachten tegen belemmeringen of knelpunten aanlopen. • Neem passende maatregelen op basis van de oorzaak.
Monitoren en bijstellen van de nieuwe aanpak schieten erbij in.	<ul style="list-style-type: none"> • Laat de PLG het invoeren, monitoren en bijstellen van het verbeterplan begeleiden. • Neem voldoende tijd voor het invoeren en bijstellen. • Organiseer momenten waarop leerkrachten met elkaar in dialoog kunnen over de invoering van de nieuwe aanpak. • Bespreek knelpunten en goede voorbeelden in het team.
De nieuwe aanpak leidt onvoldoende tot verbetering.	<ul style="list-style-type: none"> • Verzamel gegevens en ga na of de nieuwe aanpak wordt uitgevoerd zoals bedoeld. • Ga na wat het uitblijven van verbetering veroorzaakt door stap 2 van de cyclus opnieuw te doorlopen. • Stel de aanpak bij of stel een aanvullend verbeterplan op (stappen 3, 4 en 5).